

Prekentekest: Joh 8,31-36

Jesus sa da til de jødene som var kommet til tro på ham: «Hvis dere blir i mitt ord, er dere virkelig mine disipler. Da skal dere kjenne sannheten, og sannheten skal gjøre dere fri.» De sa til ham: «Vi er Abrahams ætt og har aldri vært slaver for noen. Hvordan kan du da si at vi skal bli fri?» Jesus svarte: «Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Den som gjør synd, er slave under synden. En slave blir ikke i huset for alltid, men en sønn blir der for alltid. Får Sønnen frigjort dere, da blir dere virkelig fri.

Slik lyder Herrens ord.

Å bli i Jesu ord

Når en bibeltekst leses i kirken, avsluttes tekstlesningen med «slik lyder Herrens ord». Slik har det vært gjennom år og tider. Vi sier det samme om bibelord fra Det gamle testamente som fra Det nye testamente. Alle bibelordene er riktig nok ført i pennen av mennesker. Men de er altså mer enn menneskers ord. Så kan vi spørre om så gamle ord virkelig kan være forpliktende for oss i dag? Er de ikke for lengst gått ut på dato?

Noen bibelord er gått ut på dato. Dette er det ikke kjettersk å si. Noen bibelord er gått ut på dato, men det er ikke tilfeldig hvilke bibelord dette er. Helt siden apostlenes dager har den kristne kirken skjelnet klart mellom hva som er gyldig og hva som er utgått. Det finnes en mengde bud og forskrifter i Det gamle testamente. Men det er kun de budene som er bekreftet av Jesus og apostlene i Det nye testamente som gjelder som forpliktende for kristne til alle tider.

De jødiske offerlovene og renhetslovene derimot er utgått på dato. Disse regulerte israelernes tro og fromhetsliv, og gjelder ikke i dag fordi disse ble oppfylt da Jesus kom og ble det fullkomne offeret disse forskriftene i sin tid pekte fram mot. I tillegg gjelder ikke de nasjonale lovene for Israel som nasjon. Også de hadde sin tid. Jesus sa: «Mitt rike er ikke av denne verden.» Joh 18,36. Vi lever altså ikke i et teokrati. Vi har derfor ingen kristen parallell til den sharia-lovgivning vi finner i islam der religion og stat nærmest blir ett.

Jesus har lært oss å leve i verden, men sier tydelig at vi likevel ikke er av verden. Vi har så å si en høyere forankring. Jesus har kalt oss til å være disipler og ha vår forpliktelse knyttet opp mot ham selv. I dag utfordres vi av ordene han den gang sa til de jødene som var kommet til tro på ham. «Hvis dere blir i mitt ord ... ». På grunnteksten står det egentlig: «Hvis dere blir værende i mitt ord, er dere virkelig mine disipler. Da skal dere kjenne sannheten, og sannheten skal gjøre dere fri.»

Vi lever i en tid der mange livssyn er representert. Det er mange som vil ha et ord med i laget når man skal si noe om hva som er sant og rett. De store sannhetenes tid kan se ut til å være ute. I dag er det opp til hver enkelt hva en tenker er sant og rett. Men er det enkelte mennesket i stand til å finne sannheten gjennom sin egen fornuft og magesfølelse? Jeg tror ikke det.

Å kjenne sannheten

Vi ser at mange lengter i dag. Mange fyller livet med stadig nye ting. Jeg tror også det er dem som søker frihet fra lengselen og løsrivelse fra mye som binder. Noen ønsker også å starte fra scratch midt i livet, men opplever seg innhentet av den samme ufriheten etter en tid. Jeg tror Gud har nedlagt en lengsel i et hvert menneske – en lengsel som ikke finner hvile før den finner sin Skaper og Frelser.

I løpet av det forrige århundre tenkte nok mange at vitenskapen skulle revolusjonere livet for folk og skape den etterlengtede friheten. Resultatet var at livet ble lettere for mange, men den eksistensielle friheten lot vente på seg. «Arbeit macht frei» - arbeid gjør deg fri, kunne man lese på inngangen til Auschwitz under andre verdenskrig. De langt fleste som kom innenfor portene opplevde en helt annen sannhet. Penger gjør fri, er en ikke ukjent tanke i dag. Mye penger gjør noe med en, letter hverdagen og gir større valgfrihet, men setter aldri mennesker fri i en dypere forstand.

Noen av de mest ufrie er vel dem som tilsynelatende har hatt størst valgfrihet fordi de ikke møtte faste grenser i sin oppvekst. Det er en besnærende tanke at frihet er å kunne utfolde seg fritt uten å kjenne grenser. Psykologene har lært oss at vi trenger faste normer for å kunne leve som rimelig frie mennesker. Folk som ikke møter faste grenser vil til stadighet måtte søke det grensesprengende for om mulig å finne faste holdepunkter i tilværelsen.

Noen søker trygghet i tradisjonen. Jødene på Jesu tid sa: «Vi er Abrahams ætt og har aldri vært slaver for noen». De holdt seg til det kjente og trygge. De hadde sin tro. De var medlemmer av sin religion som de var stolt av, og ingen ting kunne rukke ved det. Det var likevel noe som bandt dem. Jeg tror deres urokkelighet var et stekt bånd. De ville ikke forandring. De ville ikke videre.

Og nettopp her er vi ved kjernen i det å oppleve frihet. Jesus møtte mennesker med et budskap om forandring, en grenseløs kjærlighet og en klar forpliktelse. Han kunne som ingen andre sette et menneske fri. Men den kristne friheten består ikke av stillstand, den består ikke av status quo. Jesus kalte mennesker til disippelskap – og han gjør det i dag. Han sa de ordene som lyder hver gang det er dåp i kirken om å døpe og om å lære å holde alt det som han har befalt. (Matt 28,20). Han lovte også å være med alle dager inntil verdens ende. Han er selv «veien, sannheten og livet.» Joh 14,6.

Jesus kaller mennesker til å begynne på en vandring, til å leve i en livslang prosess. Det er en læringsprosess sammen med Jesus som læremester. Han har lovet sitt partnerskap med dem som vil følge ham. Jeg sier partnerskap for det dreier seg om å dele, om å stå last og brast, om å leve sammen i tykt og tynt. Vi kan kalle det kameratskap eller vennskap, men det er en skjevhet i dette forholdet. Det er en som setter fri og det er en som settes fri. Det er en som kalles Frelser, en annen som kalles synder. Det er en som er Sønnen i huset. Det er en som er ufri og slave.

Det unike og sjenerøse tilbudet er at han som er Sønnen i huset vil gjøre sine venner til søsken av seg og til barn av sin Far. Han vil løse den

som er bundet fra det som binder. Vi skjønner at et slikt opplegg forutsetter vennskap og fortrolighet. Man kan ikke være søsken og nære venner, og samtidig late som at man ikke er det til vanlig. Er man partnere så hører man sammen. Man har gjerne inngått en kontrakt. I Bibelen kalles dette for pakt. Det dreier seg om å ha del i den nye pakten som bygger på forsoning med Gud på grunn av Jesu død for våre synder. Ordet pakt er det samme som testamente. Har vi del i den nye pakt så har vi altså del i det nye testamentet.

Den gamle pakten var lovens pakt. Den dreide seg om å leve rett for Gud. Men ingen kunne bli rettferdig for Gud gjennom gjerningenes vei. Den nye pakten, det nye testamente, dreier seg om hva Gud har gjort for oss i sin Sønn Jesus Kristus. Denne pakten sluttes vi til i dåpen. I dåpen blir vi Guds barn, og vi blir disipler av Jesus, søsken av Jesus, venner og partnere – vi står last og brast sammen med Jesus. Jesus sier: «Den som bekjenner meg for menneskene, ham skal også jeg kjennes ved for min Far i himmelen.» Matt 10,32.

Friheten i Kristus

La gå at ikke alt forandres med en gang. Jesus setter fri, men vi opplever ikke himmel på jord så lenge vi er her. Mange sliter med ting som binder. Poenget er at vi går videre med i prosessen (helliggjørelse) ved å la oss forandre. Som disipler skal vi stadig lære av Jesus. Det skjer ved at vi lytter til hans ord og tar dem til oss slik at de blir værende i oss.

I Jesu yppersteprestlige bønn ba han til sin himmelske Far for sine disipler: «Hellige dem i sannheten; ditt ord er sannhet.» Joh 17,17. Å helliges i sannheten innebærer å innvies i og å preges av. Skal vi preges av sannheten må vi også aktivt oppsøke Guds ord for å bli innviet i og la oss påvirke. Det holdt ikke den gang å si – vi er Abrahams ætt og har aldri vært slaver for noen. Det holder ikke i dag å si – vi er døpt og konfirmert, så sant det siden har vært stillstand.

Frihet består i å bli med Jesus ut på vandring. Det går en vei gjennom livet. Jesus kaller veien smal og porten trang, men den fører fram. Så forstår vi at frihet uten grenser er en illusjon. Friheten i Kristus er å være bundet til ham. Men det er og blir det enkelte menneskets valg.

Jesus har oppgitt sin adresse på et hvert sted der menigheten samles i hans navn. Han møter oss i Ordet som forkynnes. Han møter i dag to små barn i dåpen. De får del i den nye pakt og inviteres i likhet med oss til å gå hånd i hånd med Jesus gjennom livet.

I dag møter den samme Jesus Kristus sin menighet i nattverdens sakrament, i sitt legeme gitt for deg, og i sitt blod utøst for deg. Så står vi da last og brast, han som Frelser, jeg som synder. Han med nåden, jeg med bønnen. Han som Sønnen og vi som søsken.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.